

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XV.

SOMBOR, 2012.

BROJ 3 (59)

**PREDSJEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE DR. IVO JOSIPOVIĆ
S DELEGACIJOM HKUD-A „VLADIMIR NAZOR“ SOMBOR**

PREDAJA PORTRETA PREDSEDNIKU IVI JOSIPOVIĆU

RADNO PREDSEDNIŠTVO SABORA

DUŽIONICA

Danas kada su srpove i kose zamijenili veliki strojevi, mi i dalje želimo očuvati staru tradiciju u njenom izvornom obliku. I dalje imamo potrebu za kruhom ali i zahvalu koju želimo uputiti Bogu za taj dar.

Hrvati – Bunjevci čuvali su svoje običaje s toliko ljubavi kroz stoljeća, kao simbol svog identiteta i narodne posebnosti. Dužionica je jedan od tih lijepih običaja. Bogata je raskošnom ljepotom i sadržajem. Bunjevac se želi zahvaliti Bogu za urod, jer dobro zna da je sve Božji dar.

Želja za novim iskustvima navela je mnoge da prihvate novatorije ne razmišljajući i gubeći tako svoje najveće vrijednosti.

Životom i brigom za narodne običaje pojedinac, kao i čitava zajednica, čuva naročite osobine, sadržaj, ljepotu i bogatstvo povijesti svoga naroda.

Čuvajmo i dalje svoje običaje!

Alojzije Firanj

UVODNIK

Poštovani čitatelji,
pred vama je 59. po redu „Miroljub“ koji izlazi upravo za „Dužionicu“, naš stari običaj, kojega Hrvati – Bunjevci vjekovima slave.

U našoj je zajednici od posljednjeg broja bilo puno događanja. Među njima je najvažniji od svih bio **zvanični posjet naše delegacije predsjedniku Republike Hrvatske Ivi Josipoviću**. Delegaciju su činili naši mladi, na čelu s predsjednikom Društva Matom Matarićem. Održan je i Sabor društva, zatim književna večer povodom 150. obljetnice rođenja Ante Evetovića Miroljuba pod čijim je imenom osnovano naše društvo. Održan je treći festival drame amaterskih društava a bili smo i domaćini Festivala hrvatske tamburaške glazbe.

Proslavili smo 250. godina Crkve Presvetog Trojstva, bili smo na Đakovačkim vezovima, u Pleternici, na dječjem festivalu folkloru u Tavankutu i dužoinici malenih u Subotici. Nastupala je pjevačka sekcija a i literarna je imala svoje programe. S nadom da će vam se i ovaj broj svidjeti donosimo vam priloge o svemu navedenom.

Lijepi pozdravi do idućeg broja.

Alojzije Firanj

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje)

List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“,

25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, Tel.: i fax: 025/26-019; Tel.:025/483-173.

Uredništvo:

Alojzije Firanj, glavni i odgovorni urednik lista;

Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika;

Marina Balažev, lektor-korektor;

Klara Šolaja-Karas, izbor fotografija;

Srđan Varo, tehnički urednik i prijelom teksta.

**Zoran Čota, Pavle Matarić,
Antun Kovač, ing. Mata Matarić
Zlatko Gorjanac, Šima Raič,
Zlata Vasiljević.**

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

E-mail: vnazor@sbb.rs

E-mail(urednik): firanjalojzije@gmail.com

Naklada: 1000 primjeraka

GODIŠNJI SABOR HKUD-A „VLADIMIR NAZOR“

NASTUPI, GOSTOVANJA, MANIFESTACIJE, PREDSTAVE

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ održalo je 20. svibnja godišnji Sabor na kojemu su podnesena izvješća o radu svih sekcija društva u proteklih godinu dana kao i financijsko izvješće, a u Upravu su odbor izabrana dva nova člana. Sve su sekcije društva bile aktivne, rashodi društva su bili neznatno manji od prihoda, a kada je riječ o planovima cilj HKUD-a „Vladimir Nazor“ je da Hrvatski dom postane središnje mjesto okupljanje Hrvata u ovom dijelu Podunavlja.

Tijekom otvaranja Sabora, predsjednik HKUD-a Mata Matarić, konstatirao je da je pri preregistraciji društva potpise u svojstvu osnivača stavilo 112 članova koliko ih je, otprilike, bilo nazočno na Saboru.

Sabor je počeo odavanjem počasti članovima preminulim između dva Sabora.

ČUJE SE I TAMBURE ZVUK

Pročelnik folklorne sekcije, Josa Firanj, istakao je da je ova sekcija tijekom protekle godine sudjelovala na mnogim manifestacijama: na Zonskoj smotri folkloru u Apatinu, na „Somborskom letu“, na Pokrajinskoj smotri folkloru u Vrbasu a gostovala je i na završnim žetvenim svečanostima u Hrvatskoj te na festivalu „Trojni susreti“ u Bezdanu i na 100. objetnici Dužionice u Subotice. Osim toga nastupala je i na Smotri izvornog folkloru u Širokom polju, u Tolisi na danima Tolise, u Adamovcu i Jablanovcu - kazao je Firanj. Aktivna je i dječja folklorna sekcija koja je osim sudjelovanja u programima Društva nastupala na karnevalu u Somboru.

Tamburaška sekcija još nije imala javnih nastupa, ali je njen pročelnik Emil Antunića zadovoljan napretkom članova. Tajne tambure vrijedno uči pet-šest mališana i dvoje odraslih članova. „Imam i jednu zamjerku. Naša djeca ne znaju naše pjesme. Ne samo hrvatske i bunjevačke, već i starogradske. Nikada nisu čuli Tiho noći moje zlato spava ili Fijaker stari“, kazao je Antunić.

Zvonimir Lukač, pročelnik dramske sekcije naveo je da je tijekom proteklih godinu dana ova sekcija imala nekoliko gostovanja među kojima svakako treba istaknuti sudjelovanje na Zonskom takmičenju amaterskih dramskih društava u Novom Bečeju s predstavom „Bubašvaba“ koju je režirala mlada

Lea Jeftić koja je za glumu i nagrađena na tom festivalu.

„Na drugom omladinskom festivalu u Kuli dramska je sekcija osvojila treće mjesto a Lea Jeftić nagradu za režiju. Starija grupa nastupala je s predstavom „Pa to je užas“ u režiji Davida Tasića Dafa na Drugoj međunarodnoj smotri amaterskih dramskih društava u HKUD-u „Vladimir Nazor“ gdje je naš glumac Vojislav Vlaškalić nagrađen za glavnu mušku ulogu.“ kazao je Lukač i dodaje da se mlađa dramska sekcija ugasila zbog obveza učenika i studenata.

PJEVAČI POD STRUČNIM RAVNATELJTSTVOM

Kako se čulo iz izvješća pročelnice pjevačke sekcije, Vesne Čvardić, aktivna je bila i pjevačka skupina HKUD-a. „Za razliku od prethodnih godina kada smo uglavnom nastupali zajedno s folklornom sekcijom, u proteklih godinu dana imali smo više samostalnih nastupa. To pokazuje da je bila dobra odluka uprave društva da se angažira stručna ravnateljica zbora. I mene samu je iznenadio podatak da smo u proteklih 12 mjeseci imali 12 samostalnih nastupa. Naš repertoar je vrlo širok, od običajnih, starogradskih, pa sve do duhovnih pjesama. Trenutačno s pročelnikom tamburaške sekcije, Emilom Antunićem, radimo na starim, pomalo zaboravljenim, bunjevačkim pjesmama“, kazala je Čvardićeva.

Izvješće pročelnika likovne sekcije, Janoša Raduke, bilo je kratko, jer se praktički rad ove sekcije svodi na likovnu koloniju „Colorit“. „Prošle godine održana je 11. likovna kolonija. Umjetnici stvaraju slike koje ostaju u društvu ili se koriste za poklone“, kazao je Raduka. Prema statistici Antuna Kovača, pročelnika literarne sekcije, članovi ove sekcije imali su nastupe svakih 40 dana. „Na manifestaciji „Lira naiva“ redovito sudjelujemo. Osim na „Liri naivi“ sudjelovali smo i na promociji knjige hrvatskih pjesnika u dijaspori u Rešetarima, na Sijelu pučkih pisaca Slavonije, Baranje i Srijema. Ove godine imaćemo promociju knjige i u Gunji u Hrvatskoj.“, nabrojao je neke od nastupa.

Rad sportske sekcije HKUD-a obilježilo je sudjelovanje na maratonu lađa na Neretvi. „Na samom maratonu pokazalo se da nismo dovoljno trenirali, ali i pored potapanja lađe na startu, stazu smo uspješno prevelsali. Poslje Metkovića sudjelovali smo na regati Vukovar-Ilok. Planova ima i za ovu godinu, ali će njihova realizacija ovisiti o financijama.“, kazao je pročelnik

sportske sekcije Pavle Matarić. U okviru sportske sekcije su i stolni tenis i šah a sportska sekcija je bila domaćinom turnira u ovim diciplinama.

Klub ljubitelja biljaka „Za sreću veću“ organizirao je posjet sajmu cvijeća u Zagrebu i Budimpešti. „Obilježen je divojački vašar, Uskrsna izložba kao i besplatna razmjena biljaka, a ovih dana na Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu sudjelovala je članica Marija Čuvardić“, kazala je pročelnica ove sekcija Klara Karas Šolaja.

U okviru HKUD-a „Vladimi Nazor“ radi i sekcija za izradu narodnog ruha. „Ima nas pet, radimo u tišini. Ove godine smo napravili bačke muške prsluke u zlatovezu“, Istaknula je kratko pročelnica ove sekcije Jolika Raič.

SABOR UZ „MIROLJUB“

Sabor društva bio je prigoda za izlazak iz tiska novog boroja „Miroljuba“ koji je zabilježio sva dešavanja od Velikog bunjevačko-šokačkog prela, pa do Sabora. Broj je predstavio urednik Alojzije Firanj i najavio da očekuje da će monografija o 75 godina rada društva biti završena za Dužionicu.

Nakon što su svi pročelnici sekcija podnijeli izvješća o radu, završnu je riječ dao predsjednik društva Mata Matarić koji je u svom izlaganju pobrojao nekoliko važnih događaja koji očekuju društvo. „Vrlo smo visoko postavili ciljeve u ovom mandatu. Neki su već ostvareni, a pred nama stoji daljnji angažman na tome da Hrvatski dom u Somboru postane nosilac kulture Hrvata ovog dijela Bačke. Iz dosadašnjeg rada podsjetit ću na nekoliko značajnih aktivnosti: postali smo prošle godine prvi puta domaćini Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe; u našim prostorima vježbala je grupa „Delirio“ koja je postala državni prvak u hip hopu; domaćini smo bili glumcima Hrvatskog narodnog kazališta koji su bili iznenađeni da u Vojvodini i Somboru postoji ovakva udruga. Već

je pomenuto sudjelovanje veslača na Neretvi koje je dobilo i značajni medijski odjek. Gostovali smo u BiH-u, Tolisi, u Zagrebu na Zagrebačkoj smotri folkloru. Nastupali smo u Vinkovcima, Vukovaru, Osijeku. Bitno je da su rezultati takvih gostovanja uslijedili brzo i da smo mi od naših hrvatskih institucija i Konzulata Republike Hrvatske bili prepoznati kao kandidati za visoko priznanje predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića. Nismo to priznanje dobili zato što smo staro društvo, već zato što imaju povjerenja u nas da ćemo nastaviti još intenzivnije promovirati kulturu našeg naroda. Treba spomenuti da smo vrlo aktivni u hrvatskim institucijama i u kalendaru manifestacija Hrvata u Vojvodini nalazi se šest naših programa.“, kazao je Matarić.

Zlata Vasiljević

URAVNOTEŽENE FINACIJE

Predsjednica Nadzornog odbora HKUD-a „Vladimir Nazor“ Marija Maširević i blagajnik Janoš Raduka složili su se da je financijsko poslovanje bilo uravnoteženo i da su troškovi za stotinjak eura bili manji od rashoda. Prihodi društva iznosili su 1.723.459,00 dinara, rashodi 1.170.865,00 dinara. Najveći prihodi ostvareni su od Pokrajine, grada, iz Hrvatske te iz pojedinačnih donacija, što je ukupno iznosilo 838.000 dinara. Od zakupnine ostvaren je prihod od 556.000 dinara dok je od članarina ostvareno je 85.000 dinara.

Što se rashoda tiče najveća stavka u iznosu od 537.000 dinara su materijalni troškovi, lični troškovi kao što su troškovi putovanja su 385.000 dinara, troškovi proizvodnih usluga 414.000 dinara i 368.000 dinara su nematerijalni troškovi.

PROMJENE U UPRAVNOM ODBORU

Zbog spriječenosti da aktivno rade u Upravnom odboru HKUD-a razriješeni su dužnosti Alaksandar Sabo i Ana Knežević. Za nove članove izabrani su Vlada Špehar i Bojana Jozić.

ZVANIČNI POSJET PREDSJEDNIKU REPUBLIKE HRVATKSE IVI JOSIPOVIĆU

11. 6. 2012. godine bit će zabilježen velikim slovima u povijesti Društva jer je upravo toga dana malo izaslanstvo našeg Društva prvi put zvanično primljeno kod predsjednika naše domovine, dr. Ive Josipovića. Posjet su organizirali generalna konzulica gđa. Ljerka Alajbeg i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata povodom dodjele Povelje Republike Hrvatske koju je predsjednik dodijelio HKUD-u Vladimir Nazor iz Sombora i HKUD-u Matija Gubec iz Tavankuta, kao prvima iz Srbije kojima je dodijeljeno takvo odličje.

Nakon protokolarnog prijema uslijedila je dodjela darova. S naše strane su to bili: dva lemeška kulena, kačica somborskog sira, izvorna salašarska rakija proizvedena na salašu obitelji Matarić, umjetnička slika s naše kolonije autora Danijela Malbaše i portret Ive Josipovića kojega je izradio čika Sava Stojkov. Grad Sombor je poklonio maketu Somborskog fijakera koja je također oduševila predsjednika koji se pisanim rječima zahvalio na svemu.

Izaslanici su bili: Cecilija Pekanović, Jovan Dodić i Bojan Jozić a pojavili su se u impresivnim, originalnim bunjevačkim nošnjama te objasnili povijest načina stvaranja iste. Iznimno zadovoljan, predsjednik je izjavio za brojne medije: “Danas su kod mene bili prijatelji iz Vojvodine, Vojvođanski Hrvati u HKUD-ovima “Vladimir Nazor” iz Sombora i “Matija Gubec” iz Tavankuta. Povod posjeta bila je dodjela Povelje Republike Hrvatske za očuvanje tradicije i kulture te njegovanja prijateljstva između dviju zemalja. Informirali su me o svojim bogatim aktivnostima i velikom broju članova pri čemu veseli činjenica da imaju puno mladih članova što je dobar zalag za budućnost tih društava i očuvanje hrvatskog identiteta i tradicije u susjednoj i prijateljskoj Srbiji.”

Istom je prigodom, predsjednik našeg Društva, Mato Matarić rekao: “Uručivanje Povelje

Republike Hrvatske za očuvanje hrvatske tradicije i kulture povodom 75. obljetnice postojanja našeg društva, za mene i društvo koje predstavljam uistinu jest povijesni događaj. Riječ je o najvećem priznanju koje predsjednik jednog kulturno-umjetničkog društva može primiti i ponijeti svim članovima. Presretan sam i zbog srdačnog dočeka što je također stimulacija za daljnji rad. Sve je ovo vrlo značajno jer smo do jučer bili provincija koja nije bila važna ni Zagrebu ni Beogradu, tek usputna postaja, a danas se, ovime, to ipak mijenja. Manja mjesta također imaju pozitivan naboj i mogu napraviti nešto kvalitetno i značajno te steći ovu vrstu priznanja. U ime društva i u svoje osobno još jednom se zahvaljujem predsjedniku Republike Hrvatske na dodjeli ovog priznanja.”

Nakon slijezanja dojmova Cecilija Pekanović je izjavila: “Bili smo jako uzbuđeni i brinuli se da sve dobro prođe. Bilo je fantastično, uzbudljivo, sve, od sigurnosnih provjera na ulazu, prostorija za prijam, ureda, srdačnosti predsjednika... Oduševljena sam što mi se pružila prilika da ovako nešto doživim!”

“Sve što se dogodilo tog dana mogla sam prije vidjeti samo na filmu. Dojmilo me se gostoprimstvo svih, posebno predsjednika. Interesirao se zašto su mi šake u zavojima i odahnuo kada sam objasnila da je riječ samo o odstranjivanju bradavica. Sjećat ću se toga cijelog života!”, podijelila je s nama dojmove Jovana Dodić.

Bojana Jozić iznenadilo je predsjednikovo poznavanje situacije Hrvata u Vojvodini i obećanje da će doći u skori posjet. “Bilo mi je čast kao i našem malom izaslanstvu predstavljati HKUD “Vladimir Nazor” prilikom ove posjete predsjedniku Ivi Josipoviću.”

Mata Matarić

HKUD „VLADIMIR NAZOR“ VEZE PO ĐAKOVU

Na poziv organizatora 46. Đakovačkih vezova, grada Đakova, a pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića te Predsjednika Hrvatskog Sabora Borisa Šprema, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora bio je sudionik na završnoj svečanosti koja se održala u nedjelju 8. 7. 2012. godine u Đakovu. Program 46. Đakovačkih vezova započeo je 9. lipnja s puno igara, književnih i dramskih smotri, glazbenih večeri, natjecanja, koncerata, festivala, raznoraznih susreta... do samog kraja 8. srpnja. Jedan od najsvečanijih trenutaka zasigurno je povorka svih sudionika ulicama Đakova, od Malog parka do Strossmayerovog parka. U povorci je prošetalo oko 3500 sudionika iz Kanade, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Slovačke, Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske...

Somborci su bili osmi u koloni, imali su dobru bandu svirača, pjevali su poznate pjesme od one o salašima sa sjevera Bačke do one o somborskom fijakeru tako da je u zraku mirisala jugonostalgija. Pljesak se orio s obje strane koridora čim bi, razdragana i prilično gostoljubiva publika, primjetila tablu Sombora. Svi su zaboravili na vrućinu i sparinu koja nas je pratila. Kod katedrale, jedan par u nošnji je otišao gore, na platformu ispred katedrale, gdje

su sjedili uzvanici i po jedan par iz svake skupine, odakle su promatrali cijeli defile do kraja povorke. U međuvremenu, za vrijeme šetnje pa i na kraju u parku, koreograf, pa i drugi sudionici su intervjuirani od strane medija pa su tom prilikom govorili o društvu, kako se osjećaju na Đakovačkim vezovima, koliko puta su sudjelovali i kada su zadnji put bili ovdje...

U 10.30 sati u Strossmayerovom perivoju, na međunarodnoj smotri folkloru, gdje je HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora, ponovno bio osmi po redu, na otvorenoj pozornici izveli su prikaz bunjevačkih svatova, stari bunjevački običaj i to sve u nošnji od lijonske svile uz stare bečarce i kolo koji su ponovno izmamili pljesak prisutnih, pa čak i prekidali program.

Velika je čast sudjelovati na Đakovačkim vezovima, proći kroz taj razdragani i radoznali špalir đakovačke publike, pokazati svoju nošnju, pjesmu i igru, nastupiti na otvorenoj pozornici prelijepog parka uz mnoštvo gledatelja. Po završetku nastupa na povratku u autobus svratilo se u katedralu ne samo razgledati ljepotu zdanja nego i zahvaliti za dobro odrađen nastup.

Antun Kovač

ODRŽANA TREĆA MEĐUNARODNA SMOTRA AMATERSKIH DRAMSKIH DRUŠTAVA

U toplini lipanjskih dana u HKUD- u „Vladimir Nazor“ održana je smotra dramskih sekcija iz tri države. Pored domaćina nastupale su još „HAK Travnik“ iz Travnika (Republika Bosna i Hercegovina) i „Picollo teatar Stari Grad“ s Hvara (Republika Hrvatska).

Domaćini su 15. lipnja nastupili u večernjim satima s komadom „Oporuka“ po motivima iz istoimene opere Giacoma Puccinia u adaptaciji Ivica Janjića a u režiji Marije Šeremešić. Predstava je to koju je domaća publika mogla vidjeti već više puta ali ne u natjecateljskom dijelu i ponovno ju je popratila smijehom i pljeskom

Sutradan, to jest 16. lipnja, na programu su bile dvije predstave.

Prva rađena po motivima „Proklete avlije“ Ive Andrića, drama ljudskih sudbina i prokletstva. Predstava je rađena u povodu 50 godina od dobijanja

Nobelove nagrade za književnost Ive Andrića. Tim povodom je bila predstavljena i cijeloj Evropi, pa i nama. Redatelj i glumac je Anto Bilić.

Predstava je gledana u jednom dahu a publika nije ni imala dojam da predstava govori o vremenu Turske vladavine koliko je tematika i danas aktualna.

Po završetku, buran je pljesak dugo odjekivao velikom dvoranom Hrvatskog doma.

Družina iz Starog Grada s Hvara, nastupila je s komadom „Seoski turizam“ savremenog slovenskog dramskog pisca Vinka Kiodemdurfera u režiji Michala Babiaka.

Satirična komedija govori o našoj tranzicijskoj zbilji i o svim nedaćama koje nas sreću: od naivnosti do sitne pohlepe, preko grabežljivosti i korupcije, pa sve do preplitanja politike i mafije.

Po završetku predstave žiri, Mihajlo Nestorović, donio je nimalo laku odluku.

Za najbolju predstavu proglašena je predstava iz Travnika „Prokleta avlija“, a za najbolju žensku ulogu proglašena je Klara Oberman za ulogu Klare u „Oporuci“. Za najbolju mušku ulogu nagrađen je Tomislav Alaupović za ulogu Marka u „Seoskom turizmu.“

Svečano otvaranje i zatvaranje III. Međunarodne smotre amaterskih dramskih društava pripalo je našem predsjedniku društva Mati Matariću. S par lijepih reči koje je uputio prilikom otvaranja, i s toplim zahvalama na kraju smotre, uz dodjelu zahvalnica i umjetničkih slika svakom sudioniku poželio je da se i dalje naša društva susreću i to kako kod nas, tako i kod njih na nekim od njihovih manifestacija.

Zvonimir
Lukač

GOSTOVANJE U ĐURIĆIMA I PLETERNICI

Gosotvanje u Đurićima 16. 6. i Pleternici 17. 6. ove godine bilo je upriličeno povodom proslave dana sv. Antuna.

Krenuli smo u subotu oko podne, a u Đuriće, selo pored Gunje na graničnom prelazu za BiH, smo stigli oko 15 h.

Selo je većinom naseljeno hrvatskim stanovništvom kojima je proštenje sv. Antun. Doček je bio, kao i drugim prilikama, srdačan i od srca iskren i domaćini su dali sve od sebe da se sojećamo ugodno.

Uz veliku pomoć Milosave i Kristine, cure su bile brzo obučene te im je ostalo samo šminkanje prije izlaska na defile koji je vodio duž cijelog sela uz mnogobrojnu publiku.

Sudjelovalo je 17 društava od kojih je većina bila iz opštine Županja, a mi kao gosti iz Vojvodine, bili smo posebno predstavljeni. Nakon defilea, počeo je program svih sudionika folklorne večeri.

Zbog putovanja u Pleternicu, zamolili smo domaćine da budemo na početku programa. Dobro uvježban i odigran splet bunjevačkih igara, dočekan je burnim pljeskom uz skandiranje: „Sombor! Sombor!“. Nakon večer i druženja oko

23 sata smo krenuli u Pleternicu gdje su se domaćini brzo okupili i napravili raspored spavanja. Cijelo prijepodne smo imali slobodno što smo iskoristili za odmor i bolje upoznavanje s domaćinima. Oko 15 h okupili smo se u školi te počeli s pripremama za nastup. I ovdje je prije nastupa bio defile u kojemu je sudjelovalo 15 društava brodsko-posavske županije uz naše društvo koje je imalo status počasnog gosta. I ovdje smo pozdravljeni iznimnim pljeskom. Koliko smo srdačno dočekan svjedoči i sudjelovanje u programu Vinkovačke i Slavonske televiziji gdje je predstavljeno naše Društvo, njegov rad i bunjevačke igre i nošnja.

Nakon programa na zajedničkoj je večeri bilo oko 600 ljudi i puno spontanog druženja i zabave. Ovakvo druženje stvara nova prijateljstva ne samo među društvima nego i među mladima.

Put doma je, uz pjesmu i veselu atmosferu, brzo prošao takoda nikom nije bilo dosadno.

Sve u svemu jedno lijepo putovanje koje će ostati u lijepom sjećanju i doprinijeti daljnjoj afirmaciji našeg Društva.

Šima Beretić

OBILJEŽENA JE 150. OBLJETNICA ROĐENJA ANTE EVETOVIĆA MIROLJUBA

FRANJEVAC, SVEĆENIK I PJESNIK

Od 1936. do 1944. godine HKUD "Vladimir Nazor" nosio je ime "Miroljub" a od 1998. godine Društvo izdaje glasilo pod imenom "Miroljub".

U petak 15. lipnja u Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu "Vladimir Nazor" održana je književna večer u povodu obilježavanja 150. obljetnice rođenja pjesnika Ante Evetovića Miroljuba (1862. – 1921.). O ovom franjevcu, svećeniku, pjesniku, lektoru filozofije i crkvene povijesti govorio je velečasni dr. Marinko Stantić, dok je predsjednik društva, Mata Matarić, rekao nekoliko riječi o osnutku HKUD-a "Vladimir Nazor" koje je od 1936. do 1944. godine nosilo ime "Miroljub".

Današnji urednik lista "Miroljub", g. Alojzije Firanj, rekao nam je nešto više o davnim počecima 1998. godine.

"Njegovi stihovi su utjeha za dušu, jer su posvećeni najvišim osobinama čovjeka – altruizmu i patriotizmu. Ante Evetović Miroljub bio je zenesen idejom biskupa Antunovića o inkulturaciji - spoju vjere i kulture. Bio je inspiriran misionarskim duhom, kao i ljubavlju prema domovini stoga puno njegovih stihova govori o ljubavlji prema Bogu i vlastitom narodu. Opjevao je ljepotu prirode, svoje osećaje i čežnje za boljim i ljepšim svijetom ali i sve ono što muči duh čovjeka. Njegovi su stihovi puni iskrenosti, nježnosti i mirne utjehe, stoga ih je narod rado čitao. Njegova poezija predstavljala je plemenitu snagu dušama ljudi, liječila ranjena srca i razveseljavala ljude u teškim trenucima. Evetović je bio svjestan situacije u kojoj je živio i u kojoj su živjeli njegovi sunarodnjaci. Zabrinut za budućnost i pun ljubavi za svoju rodnu zemlju i svoje najdraže osjetio je da mora napraviti nešto više za svoj narod", kazao je velečasni dr Marinko Stantić.

OSNIVANJE „MIROLJUBA“

Obilježavanje 150. obljetnice rođenja Ante Evetovića Miroljuba bila je prigoda da se govori i o hrvatskom društvu „Miroljub“ u Somboru. Predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“ Mata

Matarić rekao da su osnutku ovog društva prethodile nesuglasice u „Bunjevačkom kolu“ u kojemu hrvatski orijentirani članovi nisu više bili poželjni iako su sudjelovali u radu „Bunjevačkog kola“ od samog osnutka 1921. godine. U jednom je trenu postojala šansa da Hrvati postanu brojniji u upravi, pa je 1932. godine kada su Hrvati i dobili većinu, čak intervenirala policija - tobože da bi provjerila regularnost izbora i, naravno, izbore proglasila nevažećima.

Hrvati su poslije izbora 1935. godine bili pred alternativom: ostati u „Bunjevačkom kolu“ i pasivizirati se ili istupiti i osnovati zasebnu organizaciju. Prevagnulo je ovo drugo razmišljanje i Antun Matarić je sa svojim istomišljenicima napustio „Bunjevačko kolo“. U prvo su se vrijeme okupljali u Domu „Svete Cecilije“, gdje je bilo sjedište Križarskog bratstva a ubrzo je tamo održana i osnivačka skupština (1936. godine) te je osnovano Hrvatsko kulturno društvo „Miroljub“. Od samih je početaka bilo smetnji zbog sumnji vlasti o patriotskom stavu Hrvata. Naime, kada je Kralja Aleksandar 1929. godine uveo diktaturu u „Bunjevačkom kolu“ je predloženo da se vladaru uputi telegram solidarnosti i izrazi poštovanje. Tome su se usprotivili budući čelnici „Miroljuba“ i predsjednik Hrvatske seljačke stranke no telegram je ipak poslan. Za predsjednika „Miroljuba“ u ono je vrijeme izabran Antun Matarić, a ciljevi su društva bili dati u Pravilniku. Među tim ciljevima bila je i izgradnja novog doma, osnivanje sekcija društva, ustrojavanje knjižnice i čitaonice, njegovanje i čuvanje tradicionalnih običaja i nošnje dok je svaki politički rad u društvu bio je zabranjen. Iako Hrvati (Šokci i Bunjevci) u okolini Sombora govore hrvatskom ikavicom, da bi se iskazao nacionalni duh i pripadnost hrvatskoj nacionalnosti Pravilnik je pisan hrvatskim standardnim jezikom, ijekavski, što je bio prvi javni akt te vrste u Somboru.

Odatle je potekla i ideja o imenu društva jer je Ante Evetović pisao standardnim hrvatskim jezikom dok je u nekim djelima koristio i bunjevačku ikavicu. Društvo je postalo sjedište i organizator aktivnosti somborskih Hrvata. Osim toga, bilo je važno i za djelovanje HSS-a. „Miroljub“ je pred Drugi svjetski rat s pristicama HSS-a imao oko 1.200 članova, među kojima je bilo oko 85 posto poljoprivrednika dok su ostalo

bili službenici i zanatlije. „Miroljub“ je izrastao u društvenu organizaciju koja je u političkom, nacionalnom i kulturnom životu Sombora unijela puno toga novoga.

Ubrzo se nametnulo pitanje vlastitih društvenih prostorija pa su dr. Fabijan Hajduković i dr. Grga Vuković dali po 60.000 dinara pozajmice pomoću kojih je kupljena zgrada u maloj Crkvenoj ulici danas poznata kao Hrvatski dom. Za počasnog predsjednika 3. ožujka 1941. izabran je župnik Antun Skenderović, a 3. listopada 1941. godine u društvu je otkrivena slika Ante Evetovića Miroljuba, koja i danas stoji u velikoj Sali Hrvatskog doma. Tijekom okupacije Društvo je radilo svakodnevno, ali su uvjeti bili sve teži. Konačno svibnja 1944. godine okupacione vlasti su zabranile rad i „Mirojub“ je izbrisan i registra, a imovina zapečaćena. Nakon solobođenja 2. lipnja 1945. godine održana je obnoviteljska skupština društva te je dodijeljeno novo ime: Hrvatski prosvjetni dom u Somboru. U svibnju je 1948. godine, odlukom tadašnjeg Narodnog odbora, stara zgrada doma - mala ali funkcionalna - zamijenjena za veću ne tako funkcionalnu zgradu nekadašnje pivare na Vencu Radomira Putnika. To je mjesto na kojemu se Hrvatski dom nalazi i danas. Obnavljanje zgrade trajalo je narednih 17 godina. 24. travnja 1949. društvo uzima za svoj naziv Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Vladimir Nazor“ Sombor.

„MIROLJUB“ GLASILO HKUD-a

Iako hrvatsko društvo u Somboru ne nosi više ime „Miroljub“ već 14 godina list društva nosi Miroljubovom ime. List je pokrenula Sekcija za sakupljanje i njegovanje kulture Hrvata, Bunjevaca

i Šokaca. Pročelnik sekcije bio je Josip Zvonko Pekanović. Početak je bio težak, ali je postojala velika želja da se pokrene list. Prvu redakciju čini li su glavni i odgovorni urednik Josip Zvonko Pekanović, Cecilija Miler, velečasni Franjo Ivanković, Zlata Pekanović, Ivan Kovač, Alojzije Firanj, Franjo Krajniger i Zoran Čota. Prvi broj je izašao za prelo 1998. godine i od tada izlazi kontinuirano. Bilo je poteškoća u finansijama koje su rješavane izdavanjem dvobroja. U početku je njaveća pomoć stizala od Katarine i Ervina Čelikovića i župnika Franje Ivankovića. Predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“ Šima Raič i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ Zvonimir Perušić potpisali su sporazum o suradnji dvije institucije 2006. godine. U financijskom dijelu ovog sporazuma dogovorena je podjela troškova. Posljednji takav broj otisnut je u svibnju 2010. godine.

„Miroljub“ je jedno razdoblje bio jedini hrvatski list u Vojvodini. Dostupan je u desetak hrvatskih udruga u Somboru, okolici i Podunavlju. Bavi se kulturom, radom amaterskih društava. Piše o povijesti mjesta gdje žive Hrvati, hrvatskim događajima, značajnim događajima u crkvi, HNV-u i najznačajnijim političkim događajima od značaja za hrvatsku zajednicu. Cilj lista je afirmacija i međusobno povezivanje Hrvata na ovim prostorima.

Večer posvećena Anti Evetoviću Miroljubu organizirana je u okviru obljetnice hrvatskih velikana u Vojvodini koju je pokrenuo Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s mjesnim udrugama kulture. Na književnoj večeri čuli su se i stihovi Ante Evetovića Miroljuba koje su kazivali mlađi članovi HKUD-a „Vladimir Nazor“, a sudjelovala je i pjevačka skupina.

Zlata Vasiljević

LIRA NAIVA
2012. GODINE

U organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost, Hrvatske čitaonice te HKUD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, održana je, 16. lipnja, deseta po redu, Lira naiva 2012. godine u Bačkom Bregu.

Autobus koji je krenuo iz Subotice, pokupio je pjesnike u Svetozaru Miletiću i Somboru i stigao u Bački Breg oko pola jedanaest nakon čega su pristigli i sudionici iz Sonte, Srijema i Novog Sada. Berešci su bili jako ljubazni i dočekali sudionike s osmijehom i lijepim riječima. Nakon kratke okrijepe u prostorijama HKUD-a »S. S. Kranjčević« skupina je krenula u obilazak interesantnih mjesta koje posjeduje ovo malo mjesto na sjeveru Bačke, a to su bili: etno soba, kuća i grob poznatog bereškog pjesnika, pripovjedača, romanopisca i prevoditelja Ante Jakšića (ove se godine slavi i stogodišnjica njegova rođenja), te mjesna crkva svetog Mihovila u kojoj je sadašnji župnik, Davor Kovačević, izneo najvažnije podatke o toj crkvi.

U popodnevним satima počela je priprema za književnu večer, gdje su prisutne pjesnike pozdravili konzulica iz Subotice Vesna Njikoš-Pečkaj, predsjednica HKUD-a »S. S. Kranjčević« Tamara Lerić, menadžerica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Katarina Čeliković. Specijalni je gost ove Lire naive bio Mato Groznica, Zamjenik pokrajinskog tajnika za propise, upravu i nacionalne zajednice. Nakon kraćeg upoznavanja pjesnika i izlaganja gostiju ovog skupa, konzulica je podjelila svakom sudioniku po pet knjiga.

U 17 sati prof. Katarina Čeliković, otvorila je službeni dio programa u kojemu su prisutni pjesnici, pred publikom, pročitali po jednu svoju pjesmu i nastavili s druženjem, komentarima, komplimentima, pohvalama organizatorima te pripremanjima za povratak.

Od ukupno 57 pjesnika zastupljenih u ovoj knjizi, svoje stihove je govorilo njih 40 prisutnih.

HKUD »S.S.Kranjčević« je zaslužan za ovako dobru organizaciju ovog susreta i svi sudionici su im na tome zahvalni.

Antun Kovač

Vridna

*Estera je cura vridna
posla će se svakog latit
nije njozi ništa teško
kada triba što god radit.*

*Nema toga posla u ataru
kojeg radit ona ne zna,
a ni kući na salašu
u košari ili svinjaku
na senjaku il' drvnjaku.*

*Kad se kolje i karbinja
raspravljati znade criva
prasicima zube siče
ako triba
nerastove zna da štroji,
a i nema takvog posla
od kojeg se ona boji.*

*U kujni kad se nađe
kod astala i šporeta
prvoklasno jilo sprima
ukusno je jisti svima.*

*Šiti, plesti i heklati
učila je njena nana
znade igrat i pivati
i u gajde zasvirati.*

*Ponosni su na tu curu
o njoj lipo svi divane
lipe kruže po salaši priče
Esterom svi se diče.*

Vinko Janković

Šokačka rapsodija

*Ima jedno misto di sviću najlipša jutra.
Jutra poput svile.
To je misto di su kadgod u zlatnomu
ruvu kadgod kolo vodile vile.
Sonto moja, dođu ti u karuca na krilima
snova, kad zora zabili od očeva dvora.
Darovaču ti pismu satkanu samo za tebe,
zamotanu u sićanje i ljubav što boli.
Odjekniče pisma, i riči nevine:
ko molitva sa oltara, ko kajanje, pokora,
ko dičji smij sa šlingovana vankuša iz duvara.
Život prošo ko kad trepneš,
a sanje ne dadu mira.
Kažeš, dobro došla pod krov mladosti
tu, disu moji stari prvo zasijali sime.
Odatle nikad neće zatrt se Abelovo ime!*

*Još tijo ječi pisma, riči zastale u grlu.
Strune se pokidale, ognjište ugasilo.
To je sad sokak brez imena, kuća brez broja,
a ja ispijam kalež gorčine i bola.
Posljednji list se otkinuo sa grane,
zgazit slučajnim prolaznikom,
i suza kad izblidi, vrime će izličit rane.
Mislila sam da ću vično udisat meris
toploga kruva misit materinom rukom,
slušat riči stare vikovima, i viru u nebo
grijanu srcom.
Al vičnost nije na zemlje.
Ona je u Bogu, i zoto ti poklanjam
ove kitice pisme šokadijo moja,
poklanjam ti pismu ko najlipšu rapsodiju,
to je jedino što sad mogu.*

Marica Mikrut

BILI SMO U TAVANKUTU

Ove je godine 10. lipnja po sedamnaesti put zaredom u Tavakutu održan festival dječjeg folkloru pod nazivom „Djeca su ukras svijeta“ koji je okupio mnogo djece iz cijele Vojvodine. Među njima su bili i članovi naše folklorne sekcije – dječja skupina. Program je bio bogat i raznolik a trajao je oko sat vremena. Prisutni su mogli vidjeti šokačke, slovačke i baranjske nošnje kao i prikaz narodnih plesova.

Mi smo se predstavili bunjevačkim igrama i pjesmom „Sinoć kad je pao mrak“ koju su u duetu otpjevali Miroļjupka Konjović i David

Antunić uz pratnju mladog primaša Filipa Čuljka, također člana folkloru.

Nakon nastupa za djecu je priređena zabava kako bi se družila i sticala nova poznanstva. Krenuli smo put Sombora noseći lijepe uspomene, iako pomalo žalosni jer nam se nije išlo doma.

Na odlasku su nas domaćini srdačno pozdravili i poželjeli da im se pridružimo i dogodne kada festival puni svoje punoletstvo.

Kristina Pekanović koreograf

DUŽIONICA MALENIH

U subotu i nedjelju 7. i 8. srpnja 2012. godine u Subotici su održane pete po redu žetvene svečanosti „Dužijanca malenih“. Naši maleni su prisustvovali najsvečanijem trenutku „Dužijance malenih“ svetoj misi zahvalnici u nedjelju 8. srpnja u katedrali bazilici svete Terezije Avilske. Svečano misno slavlje predvodio je vlč. Andrija Anišić, koji je, na djeci shvatljiv način, dočarao značaj dužijance i nas kao dijela toga. Uz mnoštvo djece, malih bandašica i bandaša, kao i ostalih sudionika sv. Mise, katedrala je bila prepuna. Nakon sv. Mise uslijedio je mimohod kroz grad, do gradske vijećnice, na prijem kod gradonačelnika

grada Subotice, svečana predaja kruha gradonačelniku koji nas je nakon toga srdačno pozdravio i uputio nekoliko riječi zahvale. Ručak je održan u prostorijama HKC „Bunjevačko Kolo“.

Bilo je lijepo vidjeti toliko djece na jednom mjestu vodene istom mišljom i potrebom – sačuvati tradiciju.

Na povratku kući posjetili smo Palić, gdje su se djeca malo opustila i uživala u čarima jezera i lijepog parka na jezeru. Iako iscrpljeni po povratku bili smo i sretni jer smo mogli biti dio jednog takvog slavlja kao što je Dužijanca!

Kristina Pekanović

PJEVAČKA SEKCIJA U VAJSKOJ

Na poziv HKPU-a „Zora“ iz Vajske, Pjevačka sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora sudjelovala je na Uskrsnom koncertu kojeg su organizirali MO DSHV Vajska i HKPU „Zora“ iz Vajske.

Koncert je održan 3. svibnja 2012. godine, na dan apostola Filipa i Jakova, tj. na dan proštenja u Vajskoj, i to u crkvi Svetog Jurja s početkom u 19 sati.

Sudionici koncerta bili su: Mješovita pjevačka sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“, iz Sombora, Kamerni hor i orkestar „Zvona“ iz Selenče i HKPU „Zora“ iz Vajske.

Mješovita pjevačka sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora nastupila je u dva bloka s po tri korizmene i tri uskrsne pjesme.

Iako je vrijeme bilo loše, crkva je bila ispunjena a među gostima su bili i Tomislav Bogunović gradonačelnik Bača, Josip Kujundžić župnik crkve i Željko Pakledinac tajnik HNV-a.

Zbog odlične akustike u crkvi pjesme su jako dobro zvučale a i sekcija „Vladimira Nazora“ je ostavila jako dobar dojam te s grupom iz Selenče ostvarila kontakt i dogovor o međusobnom gostovanju u vrijeme Božića.

Antun Kovač

URBANI ŠOKCI UGOSTILI PJEVAČKU SEKCIJU

U organizaciji Pasionske baštine iz Zagreba i UG „Urbani Šokci“ iz Sombora te suorganizaciju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, organiziran je IX. Međunarodni znanstveni simpozij „Muka kao nepresušno nadahnuće kulture“ – Pasionska baština Hrvata u Podunavlju.

Simpozij je trajao 10. – 13. svibnja 2012. godine u Gradskoj kući u Somboru. Svečana akademija održana je u četvrtak, 10. 5. 2012. godine, u Velikoj sali Gradske kuće u Somboru u 20 sati, na kojoj su sudjelovali, između ostalih, i pjevačka sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora s dvije duhovne pjesme.

Velika sala gradske kuće bila je ispunjena, program je bio zaista dobro osmišljen i zabavan s recitiranjem pjesama i solo trubama u izvedbi članova Muzičke škole. Na dvodnevnom simpoziju bile su prisutne i dobro poznate osobe iz kulturnog i vjerskog života Republike Hrvatske i Vojvodine. Mediji su za zanimanjem popratili ovaj događaj.

Antun Kovač

AKTIVNOSTI UPRAVE IZMEĐU SABORA I DUŽIONICE

1. Organiziran Međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe
2. Organiziran stolnoteniski turnir „Stipan Bakić“
3. Odobreno sudjelovanje članova Društva na obilježavanju 250. obljetnice crkve „Sv. Trojstva“
4. Odobreno sudjelovanje folkloru na Festivalu dječjeg folkloru u Tavankutu
5. Zvanični posjet predsjedniku R. Hrvatske – Ivi Josipoviću
6. Organizirana književna večer posvećena Anti Evetoviću Miroljubu
7. Organizirana Međunarodna smotra amaterskih dramskih društava
8. Odobreno gostovanje folklorne sekcije u R. Hrvatskoj – Đurići i Pleternica
9. Odobreno sudjelovanje dječjeg folkloru na „Dužijanci malenih“ u Subotici
10. Odobreno sudjelovanje pjevačkog izbora i folklorne sekcije na „Somborskom ljetu“
11. Odobreno investicijsko održavanje prostora u Domu.

Upravni odbor se sastao dva puta i donio odluke prema svojoj nadležnosti između ostalih o organiziranju 78. Dužionice i sudjelovanju veslača na Maratonu lađa te prihvatio programe manifestacija do kraja godine.

U radu Upravnog odbora, sudjelovali su novoizabrani i članovi Bojana Jozić i Vlado Špehar.

Mata Matarić

“VLADIMIR NAZOR” DOMAĆIN FESTIVALU HRVATSKE TAMBURAŠKE GLAZBE

TAMBURAŠKA GLAZBA DIO HRVATSKOG IDENTITETA

Hrvatsko-kulturno umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ bilo je 13. svibnja domaćin dijela takmičarskog programa XXXV. „Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe“ Osijek. U Somboru su nastupili orkestri iz Našica i Samobora, a u revijalnom dijelu tamburaški orkestri iz Sombora. To je druga godina da se dio ovog tamburaškog festivala održava u HKUD-u „Vladimir Nazor“.

U ulozi domaćina sudionike, stručni žiri i goste pozdravio je Mata Matarić, predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“ i član Organizacionog odbora „Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe“.

„Dragi Somborci u vaše i u ime Hrvatskog-kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ pozdravljam sve sudionike festivala. Ovo je druga godina da se dio ovog tamburaškog festivala održava u „Vladimiru Nazoru“ i drago mi je da vas ima u ovolikom broju. Podsjetio bih da je HKUD „Vladimir Nazor“ prošle godine povodom obilježavanja 75 godina rada za uspješnu međunarodnu suradnju, promicanje multikulturalnosti u Vojvodinio dobio najviše priznanje za kuturne udruge van Republike Hrvatske, a to je Povelja Republike Hrvatske. Svakako da je tome doprinio i ovaj festival i mi se zahvaljujemo organizatorima festivala što su odlučili dio programa organizirati u Somboru. Drago mi je da smo danas ugostili mnogo mladih ljudi koji će vidjeti da ovdje Hrvati žive, rade, stvaraju, a sve za dobrobit svoga naroda i većinskog naroda države u kojoj živimo. Naša udruga je stara, ali imamo mlade članove. Imamo ih toliko da je naš prostor pretijesan da primi sve aktivnosti mladih članova. Što se tiče tambure - zna se da je na ovim prostorima boravio i prikupljalo materijal i pokojni Julije Njikoš i mi smo mu zahvalni što je svoje-vremeno rekao da se tamburaški festival glazbe treba održavati i u Somboru radi popularizacije

tambure i povezivanja bačke, baranjske i slavonske tambure.“, kazao je Matarić.

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg podsjetila je da je tambura dio hrvatskog identiteta: „Uz tamburu smo rasli, veselili se, tugovali i mi je trebamo i dalje njegovati. To je prepoznao i naš velikan Julije Njikoš. Njemu zahvaljujemo da smo 35 puta već organizirali ovaj festival, njemu zahvaljujemo što će se ovaj festival nastaviti. Tamburaška glazba i on zajedno s nama plove u budućnost čuvajući ono najdragocijenije, a to je dio našeg identiteta-našu glazbu, uz koju smo s koljena na koljeno prenosili ono najljepše što imamo. Ovdje danas je i supruga gospodina Njikoša, naša draga Vera Svoboda, koja nas je zajedno sa Julijem stotinu puta razveselila svojom pjesmom, a to će činiti i ubuduće. Ovdje je i kei Julija Njikoša, moja draga kolegica Vesna Njikoš Pečkaj.“ Upravo je Julije Njikoš bio taj koji je prepoznao da se hrvatska tamburaška glazba ne svira samo u Hrvatskoj već svugdje gdje žive Hrvati, a to je i Mađarska, Bosna i Hercegovina, Vojvodina, a pridružili su se i Slovenci, tako da je Festival tamburaške glazbe zaista postao međunarodni.

U natjecateljskom dijelu programa nastupili su Tamburaški ansambl Glazbene škole „Ferdo Livadić“ iz Samobora kojim je dirigirala Petra Vojvodić i Mlađi tamburaški orkestra Tamburaškog društva „Ferdo Livadić“ iz Samobora, takođe pod dirigentskom palicom Petre Vojvodić. Sudjelovalo je i Tamburaško društvo „Dora Pejačević“ iz Osnovne glazbene škole „Kontesa Dora“ iz Našica pod dirigentskom palicom Mirine Kopri. U revijalnom dijelu programa nastupili su Somborsko tamburaško društvo i Tamburaški orkestar Muzičke škole „Petar Konjović“ iz Sombora. U oba je dijela sudjelovalo oko 120 muzičara. Sudionici su dobili zahvalnice Hrvatskog tamburaškog saveza. Voditeljica programa bila je poznata hrvatska glumica Vlasta Ramljak.

Zlata Vasiljević

OBILJEŽENA 250. OBLJETNICA CRKVE PRESVETOG TROJSTVA U SOMBORU

CENTAR DUHOVNOG ŽIVOTA
SOMBORSKIH KATOLIKA

Crkva Presvetog Trojstva obilježila je 250 godina posvećenja i održavanja prve mise. Gradnju crkve počeli su franjevci 1752. godina, a do njenog završetka prošlo je punih 20 godina.

Svečano obilježavanje obljetnice crkve Presvetog Trojstva počelo je 28. svibnja i do 31. svibnja održane su svete mise i propovjedi na njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Predavanje o povijesti crkve, Kramelićanima u Somboru i Franjevcima danas - održano je 1. lipnja. 2. je lipnja uslijedio duhovno-glazbeni program. Šestodnevno obilježavanje ove obljetnice završeno je svečanom svetom misom koja je održana u nedjelju, 3. lipnja, na blagdan Svetog Trojstva. Misu je predvodio apostolski nuncij (ambasador Svete stolice u Beogradu) dr. Orlando Antonini uz biskupa Ivana Penzeša i veliki broj svećenika. "Čovječanstvo sada slika je Presvetog Trojstva po različitosti, dok jedinstvo tek treba stvarati. To je cilj koji trebamo postići, a to ostvarivanje počinje već sada u crkvi u skupu pozvanih i različitih naroda, različitih jezika i rasa ujedinjenih pod vodstvom jednog pastira, a dostići će puninu kada se cjelokupno čovječanstvo dopusti oblikovati i umijesiti kao voda s brašnom, od istoga božanski stvaralačkog Duha božje ljubavi.", kazao je apostolski nuncij dr. Orlando Antonini. U

svom obraćanju osvmuo se i na katoličku crkvu u Srbiji: "Vrlo upečatljivu sliku jedinstva različitosti pokazuje nam katolička crkva u ovoj zemlji. Ona je i hrvatska i mađarska i njemačka i slovačka. U pitanju je jedna izvanredna multietnička realnost. To je bez sumnje i svojevrsni izazov i izvanredna mogućnost."

Svečanoj svetoj misi prisustvovala je generelna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, u ime gradonačelnika Sombora vijećnik Gradskog vijeća Mata Matarić te predstavnici državnih institucija u Somboru i brojni vjernici.

NAJLJEPŠA BAROKNA CRKVA

U povodu obilježavanja 250 godina posvete crkve Presvetoga Trojstva održano je 1. lipnja prigodno predavanje na kojemu su govorili msgr. Stjepan Beretić, pater Vjenceslav Mihetec i pater Domagoj Šimunović.

Stjepan Beretić, župnik katedralne župe Svete Terezije u Subotici govorio je o povijesti Crkve Presvetoga Trojstva u kojoj je kršten i u kojoj je slavio svoje ređenje i svetu misu. On je između ostalog podsjetio na početak gradnje Crkve Presvetog Trojstva 1752. godine: "Kako je gradnja najljepše barokne crkve u Subotičkoj biskupiji trajala 20 godina lako je zaključiti da su sredstva

za gradnju sporo nadolazila. Građani katolici su za gradnju crkve darovali 2.358 forinti, Franjevačka provincija Svetoga Ivana Kapistrana dala je 8.000, a Somborski samostan i župa 4.022 forinte, gradski Magistrat nije dao ništa“, kazao je monsijor Beretić. Podsjećajući na jubilej kazao je da je 1762. godine, uoči blagdana Svetog Trojstva, u subotu 4. lipnja upravitelj župe fra Tadej Hegeduš blagoslovio novu crkvu. Prvu svečanu svetu misu u novoj crkvi služio je 5. lipnja 1762. godine Čatalinski župnik Antun Bajalić. Prema riječima župnika crkve Presvetog Trojstva, Josipa Pekanovića, u crkvi se nalazi najveća oltarska slika u Bačkoj, a prve orgulje u Somboru bile su postavljene u Crkvi Presvetog trojstva. „Velika slika Presvetog Trojstva je najveća oltarska slika u Bačkoj i koštala je tadašnji 910 forinti. Vremenom je oštećena od vlage, pa je donji dio platna u visini od dva do dva i pol metra propao. Oštećeni dio je između dva svjetska rata zamijenjen novim koji ni najmanje ne odgovara koloritu i kvaliteti originalnog dijela. Prve somborske orgulje bile su upravo one koje su stigle u ovu crkvu. Dopremljene su iz Budima Dunavom do Bezdana, a iz Bezdana zaprežnim kolima do Sombora. Budimski graditelj orgulja zvao se Josip, dok mu je preizme ostalo nepoznato. Orgulje su 20. studenog 1771. godine stigle u Sombor, a drugi dan je počelo njihovo postavljanje. Majstor se 18. prosinca teško razbolio te je posao bio prekinut. Orgulje su bile već postavljene i trebalo ih je samo uštimiti. Unatoč tomu 21. prosinca 1771. godine po prvi puta u Somboru su zasvirale orgulje. Dovršene su tek u travnju naredne godine kada je u Sombor ponovno stigao stari graditelj orgulja i završio započeti posao“, kaže župnik Pekanović.

KUTAK MOLITVE

Govoreći o značaju obilježavanja obljetnice 250 godina od posvećenja crkve i prve svete mise župnik Pekanović je istaknuo da se ovim sjećanjem želi izraziti kršćanska zahvalnost generacijama koje su se potrudile izgraditi i kuću i crkvu, a posebice franjevcima koji su bili nositelji. „Poslje odlaska franjevacu ovu župu preuzimaju svjetovni svećenici koji vode pastirsku brigu o povjerenim im vjernicima. Ovo je sjećanje na one koji su uložili

svoju žrtvu da bi grad Sombor imao jedno lijepo zdanje, jedan kutak molitve. Iz ove župe kasnije je nastala Župa Svetoga križa i crkve koje imamo na našim salašima, ali ona je ostala centar duhovnog života za somborske katolike“, kaže župnik Pekanović i dodaje da ovo sjećanje treba biti poticaj mladim ljudima da na sebe prihvate, ne malu i ne jednostavnu zadaću, i da daju svoj angažman kako bi se crkva očuvala za buduće naraštaje.

Na kraju predavanja prikazan je film Ernesta Bošnjaka koji je 1932. godine snimio Tijelovsku procesiju. Dio obilježavanja 250. obljetnice bio je i duhovno-glazbeni koncert, a proslavu je pratila i prigodna izložba slika sakralnih objekata slikara Jenea Višinke iz Sombora i slika somborskih motiva i crkava subotičkog arhitekta Karolja Tertelija.

Prigoda je ovo da se podsjetimo svečanosti u hrvatskom društvu koja je nekada bila jedna od glavnih tradicionalnih svetkovina – svetkovina Presvetog Trojstva. Od osnutka društva svečano se proslavljalo proštenje Presvetog Trojstva. Svake godine prije podne bila je velika svečana misa i proštenje u crkvi. Poslijepodne organizirana je igranka u prostorijama našeg Društva koja je znala trajati do jutarnjih sati. Sve svečanosti toga dana nosile su i jedno posebno obilježje: svaki momak i svaka djevojka, bez obzira na staleške mogućnosti, obavezno bi se „ponovili“ to znači da bi momak dobio novo odijelo a cura novo *rivo*. Svi mladi momci koji bi dorasli za čizme u većini slučajeva su ih za ovaj događaj prvi put obukli. Ova svetkovina živi još u sjećanjima starijih članova, ali pokušaji uprave da obnovi ovo proštenje do sada nisu imali uspjeha.

Zlata Vasiljević

IZVEŠTAJ IZ LEMEŠA

Da su djeca radost svijeta pokazali su mališani HBKUD-a „Lemeš“ kada je 3. lipnja podmladak dramskog odjela izveo predstavu „Ko je smestio Vuku?“. Ovo je njihov prvijenac, iako su mnogi glumili u predstavama s odraslima. Moderna je obrada klasične priče o crvenkatici na pozornicu dovela par novih likova a cjelokupna se radnja predstave poklapa s relanim vremenom što predstavi daje zanimljivu dimenziju. Sve je praćeno

dobrim izborom popularne glazbe. Mali glumci su pružili izuzetan doživljaj publici. Dom kulture je bio punjen do posljednjeg mjesta, uglavnom publikom kojoj je ova predstava i namjenjena – djecom. Ništa manje nisu uživali ni oni stariji (u duši još uvijek djeca). Mali su glumci predstavu odradila kao pravi profesionalci, a ono uzbuđenje i adrenalin iza kulisa nije se niti primijetilo. Moram spomenuti i ozbiljnu ekipu koja je stajala iza ove predstave: režija je bila prepuštena Kristijanu Kovaču (to mu je prva režija), stručni saradnik i kostimograf je Ilija Ezgeta, za šminku se pobrinula Ljilja Tadić, a za scenografiju Danijel Kanjo. Fotografirao je Ivan Horvat dok je o zvuku brinuo Marko Rožnoberski. Najviše je pljeska pokupio Sebastijan Dujmović u ulozi gospodina Vuka kao i Antonija Ilaš u ulozi policajke kao i njen kolega inspektor Štangla koga je glumio Marko Barić. Ostali su glumci također bili fantastični i teško je bilo koga posebno izdvojiti kada na sceni imate petnaestak talenata. S nestrpljenjem iščekujemo njihovu sljedeću predstavu!

*S poštovanjem
Lucia Tošaki*

**ODRŽANA 4. LIKOVNA KOLONIJA
»IVAN GUNIĆ ČISO-DALMATA« U STANIŠIĆU**

Četvrti put za redom HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića održao je likovnu koloniju. Kolonija je održana u Stanišiću, u domu MKUD »Ady Endre«, gdje su se okupili umjetnici iz Subotice, Sombora, Beča i Beograda.

Članovi Likovne udruge »CroArt« iz Subotice radili su slike u različitim tehnikama. Tehnikom ulja na platnu slikali su Jakov Makai i Laslo Kelč iz Beča. Toma Marijanović i Cilika Dulić Kasiba svoj su štafelaj namjestili u hladu stare lipe i slikali u prepoznatljivom stilu. Sandor Kerekes, Sofija Čović i Ružica Miković Žigmanov odabrali su pastel za svoj likovni izričaj. Nela Horvat je prikazala neuobičajenu tehniku slikanja na svili pomoću boja i voska. Iz Sombora su na koloniji sudjelovali Đorđe Kumer-Kramer, Marija Turkalj i Slobodan Veselinović. Veselinović je Društvu darovao portret Ivana Gundića Čise s kojim je prijateljevao dugi niz godina. Kipar Slobodan Karan iz Beograda ovjekovječio je dupina čija mu

inteligencija i razigranost predstavljaju neiscrpan izvor inspiracije.

Po završetku kolonije slikari su izložili svoje radove, a predsjednik Društva Ivan Karan i voditelj kolonije Marko Gundić zahvalili su im na sudjelovanju. Josip Horvat je ugodno iznenadio organizatore kolonije kada im je na kraju podijelio slike, darove Likovne udruge »CroArt«. Kolonija je završena u ugodnom druženju.

Janoš Raduka

PJESMA ZA POKOLJENJA

Bogato pučko stvaralaštvo, očuvano dijelom i u izvornim pjesmama, prava je riznica tradicije šokačkih Hrvata na ovim prostorima. Bački Monoštor, kao selo koje u najvećoj mjeri nastanjuje ova etnička skupina, svom snagom njeguje izvornost dijalekta, običaja, nošnji, plesova i narodnih pjesama. Kako ovo bogatstvo ne bi ostalo nezabilježeno i na koncu zaboravljeno, značajno je raditi na njegovu očuvanju te ga u današnje vrijeme tehnologije približiti mladim generacijama.

Prošlog petka, 22. lipnja, u Monošturu je upriličeno svečano predstavljanje nosača zvukana na kojem su snimljene izvorne narodne pjesme monoštorskih Šokaca. Promocija tog CD-a naslova „Alaj piva Šokica“ okupila je velik broj poštovatelja tradicije vojvođanskih Hrvata, među kojima su bili i predstavnici ustanova kulture, umjetnici, lokalni zvaničnici kao i mnogobrojni mještani Monoštora.

ČUVARICE TRADICIJE

Život Monoštoraca oduvijek je bio vezan za prirodno okruženje – vode Dunava, Dunavca i kanala, bogate šume i plodne oranice.

Ljudi su živjeli vrlo oskudno uvijek puno i teško radeći, ali su bili ponosni na svoje selo i

običaje, što su pretočili u pjesme, poeziju i prozu kao i u segmente svakodnevnog života. U očuvanju tradicije i sjećanja na minula vremena prednjače članice i članovi Kulturno – umjetničkog društva Hrvata „Bodrog“, koji nošnjama, plesovima i pjesmama nastoje prenijeti budućim generacijama dio narodnog bogatstva. Pri KUDH-u egzistira pjevačka skupina „Kraljice Bodroga“ žene dobi od 25 do 73 godine. One su glavne nositeljice vokalnog pučkog izričaja, jer izvode pjesme koje čuvaju život Monoštora iz nekih prošlih vremena, molitve Dunava, voda šuma, ljubavi, patnje, obitelji...

Na CD-u koji je snimila ova ženska pjevačka skupina zabilježeno je petnaest izvornih narodnih pjesama koje se pjevaju „a capella“ bez instrumentalne pratnje, kombinirajući gore navedene elemente u jedinstven sklad. Sudionice i članice pjevačke skupine su: Marija Šeremešić, Marija Francuz, Marija Kovač, Marija Kaplar, Anica Šuvak, Anica Periškić, Anica Kovač, Marija Leka i Anita Đipanov. U skupini se izdvajaju „počimalje“ Marija Šeremešić i Marija Francuz, koje započinju pjesmu, a ostale – „rožalje“, pridružuju im se u pjevanju kasnije, prateći prvi glas, ili se na određenim mjestima u pjesmi spuštaju za kvotu niže. Ove žene ponosno pjevaju šokačke, monoštorske pjesme, svjesne njihove ljepote i značaja.

Zdenka Mitić

SJEĆANJE NA VIOLINISTU MIKU IVOŠEVA

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Berega priredilo je 16. i 17. lipnja XV. Mikine dane, manifestaciju koja se održava u znak sjećanja na violinistu Miku Ivoševa. Prvog su dana manifestacije gosti bili pjesnici amateri - „Lira naiva“ te umjetnici članovi Likovne udruge „CroArt“ iz Subotice. Drugog dana programa održana je smotra tamburaških društava. Tamara Lerić, predsjednica HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević“, ističe da su Mikini dani manifestacija koja se održava 15. put u znak sjećanja na Miku Ivoševa Kuzmu koji je „...imao svoje prvo šokačko društvo u kojemu su bili tamburaši i on kao violinist. Svirali su na radijskim postajama u Zagrebu i Beogradu i bili su vrlo priznati“. Mika Ivošev rođen je 1901. godine u siromašnoj obitelji a prvi susret s violinom imao je na salašu kod jednog Nijemca kod kojega je radio zajedno s jednim ruskim zarobljenikom koji je svirajući uvodio Miku u čarobni svijet glazbe. Kada je savladao os-

nove violine, Mika se uspio uključiti u orkestar koji je u Beregu vodio Mata Balatinac. Njegov interes za glazbu i želja za učenjem vodili su ga dalje, pa je kao dvadesetogodišnjak osnovao svoj orkestar „Mikino šokačko tamburaško društvo“ u kojemu je svirao do zadnjeg dana svojega života.

Mikini dani završeni su u nedjelju 17. lipnja koncertom tamburaških društava na otvorenoj pozornici u Beregu.

„Bereški tamburaši“ iz Berega, „Šokadija“ iz Sonte i Hrvatski tamburaško-gajdaški orkestar iz Zagreba na pravi način predstavili su glazbu Bačke, Slavonije i Baranje.

Tamara Lerić

JEDAN OD NAŠIH.

**SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ,
KARMELIĆANIN**

1. DIO - OPĆI STAV MLADIH PREMA SVECIMA

Dok mladi čovjek govori o svome samoostvarenju i vodi računa o savršenom raspolaganju sobom i drugima, sveci nam se predstavljaju kao ostvarene osobe, po svojoj slobodnoj raspoloživosti za Boga, predajući mu da On raspolaže njihovim životom. Zato je jako važno promatrati značenje svetačkog samoostvarenja u Bogu i važnost svetaca i njihove prisutnosti među nama.

Ima svetaca koje narod rado štuje i njima se obraća u svojim molitvama, poput sv. Antuna Padovanskog a ima i onih koje tek trebamo upoznati, otkriti i zavoljeti. Jedan od takvih je naš sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin, za kojega se u Rimu vodi Postupak za proglašenje blaženim i svetim. Rođen je na našim bačkim ravninama, na Đurđinskim salašima a punih 55 godina svoga zemaljskog života djelovao je u Somboru. Kao svećenik i redovnik, svima je bio sve. On je veliki dar Božji nama. Ne samo da ga možemo u određenim potrebama zazivati u pomoć, nego je on veliko, utješno i toplo svjetlo koje je Bog postavio među nas. O. Gerard je od Boga darovani oblik nasljedovanja Isusa Krista i primjer života evanđelja u

svakodnevicima. To je poticaj svim vjernicima da i sami radimo na svojoj svetosti i budemo danas živo evanđelje Isusa Krista.

Sveci nisu zanimljivi i važni zbog svoga životopisa, svojih sposobnosti ili velikih djela. Ono što je kod svetaca važno jest njihovo poslanje, poziv, zvanje. Nisu svi savršeni baš u svemu kako to često ističu pojedini životopisi svetaca. U mnogočemu ih ne možemo nasljedovati, a i sami također pokazuju puno nesavršenosti. Važno je njihovo poslanje, na što ih je Bog pozvao i kako su se oni Bogu odazvali. Neki su to prihvatili radosno, drugi su to poslanje nosili teško, pa i protiv svoje volje. No, to poslanje je bilo jače od njih i sililo ih je da mu služe. Nisu oni heroji, ni potpuno savršene osobe, nego osobe koje poznaju krizu vjere, osjećaje napuštenosti, neutješnosti, osobe predane svom poslanju, sa svojim slabostima i ograničenjima.

Ono glavno kod njih jest odlučna poslušnost kojom se jednom zauvijek kao sluge predaju svojem poslanju i sav svoj život shvaćaju samo kao služenje tome poslanju. Kod o. Gerarda nas zanima njegovo

poslanje svećenika i redovnika karmelićanina u Somboru. On nas potiče na konkretno ostvarenje poslanja u Crkvi i pokazuje put kojim trebamo i mi u svome zvanju i poslanju koračati u naviještanju Isusa Krista. Sveci, pa i o. Gerard ne predstavljaju neki „nedostižni put“ koji nije za mladog čovjeka vjernika, nešto čemu se možemo samo diviti, a ne i ostvariti u svom životu nego nas upućuju na kršćanski put samoostvarenja. To je put djetinjeg duha i ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Biti malen, priznati svoju ništavnost, sve očekivati od Boga, ne žalostiti se previše zbog svojih pogrešaka. Ostati malen znači, da kreposti koje vršiš ne pripisuješ samome sebi, nego priznati da su ta dobra djela blago koje Bog stavlja u ruku svoga malog djeteta, da bi se poslužio kada mu zatreba. Biti prijatelj Božji znači, ljubiti Boga i bližnjega uvijek i u svim oblicima svoga života i djelovanja. Zato su nam potrebni sveci. Mladi, pokušajte i vi tako.

mr. o. Mato Miloš, OCD

MEDICINSKA ABECEDA

Dr. Marija Mandić, rođ. Matarić

HOMEOPATIJA je grana medicine koja podrazumijeva liječenje po principu „slično se sličnim liječi“, a pri dijagnostici i određivanju terapije pacijenta promatra kao cjelinu. Osnove homeopatskog razmišljanja mogu se naći još u vrijeme Hipokrata (V. stoljeće naše ere).

Homeopatija smatra da je uvijek bolestan cijeli čovjek i da do povlačenja simptoma i bolesti dolazi samo onda kada liječimo bolesnika u cijelosti. Tako je i pristup liječenju takav da se polazi od osnove - jedan homeopatski lijek propisuje se pacijentu tek nakon detaljnog razgovora s pacijentom i promatranja njegovih tjelesnih i psiholoških simptoma

Potpuno priznavanje homeopatije i njeno izjednačavanje sa konvencionalnom (klasičnom) medicinom postoji u sledećim zemljama: Rusiji, Engleskoj, Češkoj, Mađarskoj, Belgiji, Portugaliji, Rumunjskoj i Litvi.

Slovenija i Švedska su jedine zemlje članice Evropske unije gdje homeopatija nije prihvaćena kao legalni način liječenja.

- BOLESTI KOJE SE LIJEČE NA HOMEOPATSKI NAČIN:

- psihosomatska oboljnja kod kojih klasična terapija ima ograničavajući efekat
- oboljenja dišnih organa
- oboljenje probavnih organa
- reumatska oboljenja
- kardiovaskularna oboljenja
- urološka i ginekološka oboljenja
- kožne promjene.

IŠIJAS je oboljenje koje nastaje oštećenjem velikog živca koji od kralježnice ide ka nozi, a zbog promjena na kralješcima u lumbalnoj regiji (u leđima). Kod pacijenata se javljaju bolovi u lumbalnom dijelu kralježnice (lumbago) i to uglavnom posle naprezanja. Bol je lokaliziran u tom predjelu i širi se ka zglobovima kuka, niz potkoljenu i list noge sve do prstiju. Parestezije (izmenjeni osećaj, trnci), nekad i hipestezija (smanjen osjećaj za dodir) javljaju se u palcu ili na spoljnoj strani stopala i malom prstu u

zavisnosti od mjesta oštećenja kralježnice. Bolovi se pojačavaju pokretima i naprežanjem (kašalj, kihanje, smijeh), a dolazi i do nemogućnosti stajanja na prstima i peti.

Bolna faza zahtijeva hitnu terapiju zbog težine bolova koji su u velikom broju slučajeva nepodnošljivi. Najučinkovitija je medikamentozna terapija (uglavnom injekcionim putem a kasnije i tabletama). Svakako treba grijati lumbalni dio toplim termoforom, a često se daju i injekcije vitamina B1, B6 i B12. U fazi najjačeg bola najkorisnije je leći na leđa s natkoljenicama u vertikalnom i potkoljenicama u horizontalnom položaju - Williamsov položaj. Po smirivanju bolova primjenjuje se fizikalna terapija-rehabilitacija s ciljem jačanja mišića kralježnice. Iznimno je važno spavati na ravnoj postelji, izbjegavanje podizanje tereta pri ispravljanju kao i izbjegavanje naglih pokreta. Nužne su odgovarajuće, svakodnevne vježbe.

JOGA je učenje obavijeno velom daleke prošlosti. To je sustav drevnih duhovnih i tjelesnih vježbi porijeklom iz Indije. Također spada u skupinu metoda tradicionalnog načina liječenja, a usmjerava se, prije svega, na psihosomatsko liječenje. Obuhvaća i tjelesne kretnje i meditativno stanje duha. Joga je kao sredstvo na putu k prosvjetljenju veoma bitna za hinduizam, budizam i džainizam.

Navodi se da joga oslobađa od stresa, uči pravilnom disanju, daje gipkost tijelu utičući na veću pokretljivost i usklađenost pokreta te jača cijelo tijelo. Utiče na bolje držanje tijela, popravlja i ispravlja nepravilno držanje dok se stoji, hoda i sjedi. Smatra se da ona pospešuje cirkulaciju i poboljšava kardiovaskularna oboljenja te regulira tjelesnu težinu jer se tijekom vježbi brže sagorjeva višak masti. Navodi se da joga još i omogućava bolju koordinaciju pokreta i brzinu reakcija te da pospešuje memoriju.

Raspust! Jedva ste ga dočekali, znam. I dok dani polako klize podsjetit ću vas da smo ipak među zemljama koje imaju najdulji ljetni raspust: čak 10 do 11 tjedana. (Za razliku od nas, naprimjer, u nekim Švicarskim kantonima raspust traje samo 5-6 tjedana.). No, ako vam se 10 tjedana ipak učini kratko razmislite o posjetu Estoniji, Latviji ili Litvi – tamo raspust traje cijela 3 mjeseca. Nije loše zar ne?

MORSKA PJESMA

*U morima miruju morski mudraci:
jastozi, zvijezde, školjke, prstaci,
uhati, klobuci, morske lepeze!
(one su lijepe kao princeze)
alge i meduze, rakovi pustinjaci,
koralji, ježinci, lignje i žarnjaci,
hobotnice, rebraši, puževi svih boja,
vodenbuhe, pauci, ribe čudnog kroja,
kitovi, kornjače, konjici i krave,
divno morsko bilje, razne morske trave...
Silan je to narod kome nema kraja,
po izboru ljepote, raskoši i sjaja.*

Sunčana Škrinjarić

SLADOLED

*Kad toplo sunce
obasja dan,
svi odmah veselo
izjure van.*

*Nitko ne želi
biti kod kuće,
kad dođe ljeto
i kada je vruće.*

*Tada svi traže
da se rashlade
uz rijeke, more
i limunade.*

*No slastica fina
bolja od meda,
ohladi nas
kao kockica leda.*

*S okusom voća
il' čokolade,
naša se srca
brzo zaslade.*

*I svi već znaju
da ljetni je red,
provesti dan
uz sladoled!*

*Josipa Franjić
Radulović*

MORE

*I more se mora
Jednom odmoriti.
Ne može se uvijek
S vjetrovima boriti*

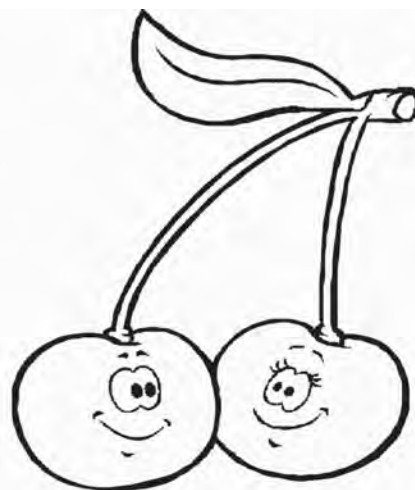
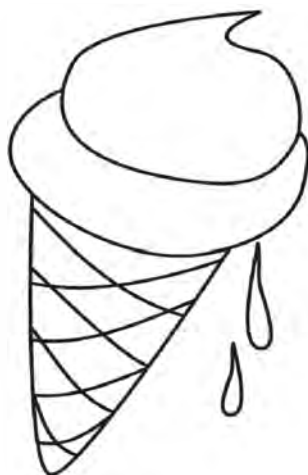
*A kad more zaspi
Ono se i tada lagano njiše.*

*To je zato
Što i u snu
duboko još diše.*

Sunčana Škrinjarić

ZANIMLJIVOSTI O ŽIVOTINJAMA

- Slonovi su jedine životinje koje ne mogu skočiti.
- Polarni medvjedi su ljevoruki.
- Nojevi mogu trčati brže od konja, a mužjaci mogu rikati poput lava.
- Krokodili ne mogu isplaziti svoj jezik.
- Na svijetu na svakog čovjeka postoji milijun mrava.
- Leptir kuša (osjeća) svojim nogama.

GRAFITI

- Ah, kad te nema u blizini, nisu mi sve ovce na broju.
- Amerikanci Ruse plaše FANTOMIMA. Rusi im na to samo naMIGuju.
- Neko nam je stavio drogu u heroin!
- Svakog dana zdrava hrana – marihuana.
- Amerikanci svoje ljude šalju na mjesec, a mi svoje i na mjesec i na više godina.
- Bistar je. Providi mu se kroz glavu.
- Brak je ono što dolazi POSLJE života a PRIJE smrti.

BEČARCI

*Čuvam ženu, žena čuva mene,
ipak su nas posvađale žene.*

*Ja sam bečar, žena bečaruša,
voljimo se k'o tuna i skuša.*

*Složni smo k'o rogovi u džaku,
svađamo se po cilom sokaku.*

*Živimo k'o Salomon i Saba,
ja bitanga a žena baraba.*

*Bojim se kera koji ne laje,
crne mačke i lajave snaje.*

*Sve se bojim, alaj, sve se bojim,
da's od keksa možda ne ugojim.*

Znate li?

- Ukoliko biste izračunali koliko puta cvrčak cvrči u minuti pa taj broj podijelili s dva, dodali mu devet i ponovo ga podijelili sa dva, dobili biste precizan podatak kolika je trenutna temperatura u stupnjevima celzijusa.
- Puž može spavati tri godine bez prekida.
- Jedini mjesec u povijesti za vrijeme kojeg nije bilo punog mjeseca je veljača 1865. godine.
- Osamdeset posto životinja ima više od četiri noge.
- Prosječna žena zbog menstruacije izgubi 15 litara krvi tijekom života.
- Čovjek izgovori pet tisuća riječi dnevno, ali 80% od toga »razmijeni« sam sa sobom.
- U prosjeku, čovjek tijekom životnog vijeka provede dvije godine telefonirajući.
- Na usnama ima čak 200 puta više živčanih završetaka nego li na vrhovima prstiju.
- Seks je najbezbjednije umirujuće sredstvo na svijetu, čak je deset puta učinkovitiji od Valijuma.
- Eifelov toranj u Parizu težak je koliko i tisuću slonova.

VICEVI

- Lala načuo da mu SUP prisluškuje telefon pa nazove prijatelja i ispriča mu kako je u vrtu zakopao pušku. Sutradan, u tajnosti, dođe SUP pronaći pušku te prekopa cijeli vrt ne našavši ništa. Prekosutra nazove ženu pa joj kaže: »Soso, prikopali su nam bašću pa idi posaditi luk.«

- Otišao predstavnik Coca-cola kod Pape moliti ga da u 'Oče naš' ubaci i Coca-colu. Papa odbijao a predstavnik povećavao i povećavao sumu, no svejedno, Papa neće ni da čuje. Predstavnik se vratio doma neobavljena posla pa se žalio svojem kolegi: »Koliko li je onaj prokleti pekar podplatio Papu?«

- Za vrijeme željezne zavjese sudare se Šveđanin, Nijemac i Mađar i sva trojica izađu napolje te započnu kuknjavu.

Šveđanin:

»Što ću sad, moram dvije godine raditi da bih zaradio novi mercedes!«

»To nije ništa, ja moram raditi tri godine za novi BMW«, Nijemac će na to.

»A što ću ja jadan, moram cijeli život raditi za novog Trabanta«, kaže Mađar.

»Tko ti je kriv kad voziš tako skup auto«, ova dvojica će na to.

- Čoban tjera ovce po putu i jedna mu

zaostane. Utom naiđe neki jugo-švaba i pogazi mu ovcu. Čoba krene s kuknjavom a ovaj ga tješi i nudi 100 maraka. Na to će čoban njemu:

»Što će meni marke, ja se ni sa kim ne dopisujem.«

Jugo-švaba se iznervira pa kaže čobaninu: »Pa ti si zaostao, to je novac...«

»Ovca je zaostala a ne ja, da sam ja zaostao ti bi mene pregazio«, kaže čoban.

- Tri pijanice zakasnile na vlak pa se vraćaju doma pješice. Prvi primijeti kako ima puno stuba, drugi kaže kako je ograda (gelender) vrlo niska a treći veli da dolazi lift.

uređuje: Antun Kovač

ZLATNE DJEVOJKE - EMINA I ANETA

Emina i Aneta Firanj iz Nenadića kraj Sombora uspješne su u sportu kao i u školi. Obje pohađaju osnovnu školu „Bratstvo – jedinstvo.“ koju je Emina uspješno završila te upisala medicinsku dok je Aneta, nešto mlađa, s odličnim uspjehom završila peti razred. I pored puno školskih obveza odlučile su športu posvetiti svoje slobodno vrijeme te početkom 2009.g postaju članice aerobik i fitness kluba „ABBA“, (danas je to „CATS“ klub).

Kako se trud i rad se uvijek isplate tako i Emina i Aneta nižu uspjehe, svaka u svojoj kategoriji na državnom prvenstvu u Somboru i otvorenom prvenstvu u Novom Sadu.

Ove je godine, 27. maja, u somboru održano Državno prvenstvo u sportskom aerobiku i fitnessu u asocijaciji Fisaf Srbija. Emina je u kategoriji juniora (žene) sportski aerobik individualno osvojila prvo mjesto i pehar za najveći doprinos u ovom sportu u svojoj kategoriji, kao i zlatnu medalju za fitness step tim u kategoriji seniori.

Aneta je uspješna u kategoriji kadeti pa je zlatnu medalju osvojila u disciplini sportski aerobik tim dok je u fitness step tim osvojila drugo mjesto.

Zadovoljne ovim sportom, 2010. su u svoj klub privukle i svoju školsku drugaricu Martinu Čeljuska koja također niže uspjehe u fitnessu i sportskom aerobiku. Na državnom prvenstvu u kategoriji kadeti osvaja drugo mjesto u fitness step timu i drugo mjesto u disciplini sportski aerobik tim.

Emina i Aneta Firanj kao i Martina Čeljuska aktivne su sudionice kulturnog života hrvata Sombora

STOLNI TENIS

Sportska sekcija društva organizovala je II. tradicionalni turnir u stolnom tenisu „Memorijal Stipan Bakić“. Turnir se odigrao 26. maja 2012. godine u velikoj sali uz sudjelovanje 28 igrača. Igralo se na pet stolova u tri dobijena seta.

Prije početka turnira pročelnik je pozdravio prisutne i poželio svima fer i sportsko natjecanje. Zbog novih igrača objasnio je zašto turnir nosi ime Stipana Bakića - prvog i dugogodišnjeg pročelnika sekcije, učitelja ove drevne vještine i dugogodišnjeg istaknutog člana našeg društva. Ovim turnirima društvo mu odaje priznanje za njegov doprinos u radu društva. U sastavu organizacijskog odbora turnira bili su: Pavle Matarić, Zvonko Eustakio, Gašpar Matarić te su odredili nositelje grupa (ukupno 5). Imena natjecatelja po grupama

određivalo se izvlačenjem iz šešira. Prva dvojica iz grupa plasirali su se za daljnje natjecanje.

Drugi se dio turnira igrao na ispadanje. Tako se ubrzo došlo do polufinalnih borbi u kojoj su se sastali Eustakio – Opačić i Lalošević-Kašiković. Poslje uzbuđljive i neizvjesne borbe u finale su ušli Eustakio Z. i Kašiković S. Za prvo mjesto igrala su dva najbolja igrača turnira: na strani Eustakia bilo je dugogodišnje iskustvo a na strani Kašikovića mladost i borbenost. Kako to obično i biva pobedila je mladost i borbenost talentiranog igrača. Kašiković je bio zaslužen prvi a Eustakio zaslužen drugi. U borbi za treće mjesto trijumfirao je mladi Opačić dok je četvrti bio Lalošević. Natjecateljski dio turnira završen je oko 21 sat nakon čega je uslijedilo proglašenje rezultata i dodjela pehara, znački i zahvalnica pobjednicima i

najstarijim sudionicima turnira. Turnir je medijski bio praćen na TV Spektru dok se druga glasila informiranja nisu oglasila iako smo im poslali izvješće o turniru. Hrvatska riječ je dosta šturo objavila vijest o turniru. Cjelokupno gledajući turnir je po broju i kvalitetu nadmašio prethodni i zauzima odgovarajuće mjesto u kalendaru sportskih manifestacija društva.

LAĐARI

“SALAŠARI SOMBORSKI”

Poslje brojnih problema sa sastavom ekipe konačno je sve uspješno privedeno kraju. Kostur ekipe i dalje čine “provjereni” lađara s prošlogodišnjeg uspješnog maratona a njima su piključeni novi članovi. Za razliku od prošle godine kada sam kao selektor išao na visinu (190 cm), težinu (95 kg), snagu i godine veslača - što se pokazalo kao manje povoljna kombinacija

jer je bilo problema oko potapanja lađe na startu - ove godine ekipa je pomladena (27 godina), natjecatelji su mršaviji (lađa će biti za oko 260 kg manje opterećena) a veslači snažni, žučni i tvrdoglavi. Ladari se ove godine nadaju boljem plasmanu.

Prošle godine ostvarena su tri cilja:

- Bili smo na ovoj manifestaciji prvi sudionici iz Srbije
- Stigli smo na cilj u roku
- Svi se živi i zdravi vratili kućama

Ove godine cilj nam je:

- Plasirati se među 20 najboljih posada
- Nastaviti druženje s domaćinima i ostalim lađarima i udrugama te sklopiti nova poznanstva
- Širiti sportsku kulturu u duhu našeg društva

Prošlogodišnji maraton nam je ostao u lijepom sjećanju bez obzira na poteškoće na startu, neudoban prijevoz i probleme na putu. Kao i uvijek, sve se to zaboravi i ostanu lijepe uspomene na Metković, Neretvu, Komin, Ljubazne i gos-

toljubive domaćine hotela Nerona, drage Kominjane, našeg paričara gosp. Ivana Burić (i ove će nam godine biti paričar) našeg "Pašu" Dugandžić Tomislava s obitelji.

Zahvaljujemo i gospodinu Marku Marušiću predsjedniku udruge što nas je podržao u našoj ideji kao i gospodinu Mirku Šiljagi našem službenom predstavniku u udruzi lađara Neretve.

Kad se vratimo pričat ćemo kako je bilo a i čitaćete u našem i vašem Miroljubu.

*Pročelnik sportske sekcije
Pavle Matarić*

HRVATSKA ODLIČJA NA OLIMPIJSKIM IGRAMA

Priredio Pavle Matarić

Hrvatski su sportaši od prvog nastupa pod hrvatskom zastavom 1992., uključujući i Zimske olimpijske igre u Vancouveru 2010., na zimskim i ljetnim Olimpijskim igrama (Igrama olimpijade) Hrvatskoj donijeli ukupno 27 odličja od kojih su 17 s ljetnih a 10 sa zimskih Olimpijskih igara.

Od 17 odličja na Ljetnim olimpijskim igrama, tri su zlatna (dva u rukometu i jedno u dizanju utega), šest je srebrnih (atletika, gimnastika, košarka, vaterpolo, veslanje, plivanje) i osam brončanih (tri u tenisu, po jedna u dizanju utega, veslanju i streljaštvu, te dva odličja u taekwondou).

Od 10 odličja na Zimskim olimpijskim igrama šest ih je osvojila Janica Kostelić u alpskom skijanju (četiri zlata i dva srebra), tri (srebro) njen brat Ivica Kostelić također u alpskom skijanju i jedno (bronca) biatlonac Jakov Fak.

Igre u **Barceloni 1992. godine** su prve Ljetne olimpijske igre na kojima su nastupili sportaši pod hrvatskom zastavom. Osvojene su tri medalje. Košarkaši su osvojili srebrnu medalju nakon jedinstvenog finalnog nadmetanja s profesionalnom reprezentacijom (tzv. dream team) Sjedinjenih Američkih Država, dok su Goran Ivanišević i Goran Prpić dodali svojoj zemlji dvije brončane medalje u tenisu.

Hrvatska je u **Atlanti 1996. godine** nastupila u 14 sportova i osvojila dvije medalje: zlato u rukometu te srebro u vaterpolu. Tada je po prvi put osvojena

zlatna medalja na OI za samostalnu Hrvatsku, a hrvatska himna se svirala za pobjedu muške rukometne reprezentacije. Vaterpolska reprezentacija vratila se iz Atlante sa srebrnom medaljom.

Hrvatska je na Igrama u **Sydneyu 2000. godine**, nastupila s 91 športasem u 12 sportova. Osvojene su dvije medalje, zlatna medalja u dizanju utega Nikolaja Pešalova i brončana medalja veslačkog osmerca.

Na Olimpijskim igrama u **Ateni 2004. godine**, zlatnu medalju je osvojila Hrvatska rukometna reprezentacija, dok su srebrna odličja dobili Duje Draganja u plivanju (50m slobodno) i braća Siniša i Nikša Skelin u veslanju (dvojac bez kormilara). Brončanu medalju u tenisu osvojili su Mario Ančić i Ivan Ljubičić u igri parova, dok je u dizanje utega broncu osvojio Nikolaj Pešalov. Ovo je bio najuspješniji nastup Hrvatske na Ljetnim olimpijskim igrama do tada.

Na OI u **Peking 2008. godine** hrvatski sportaši nastupali su u 15 sportova. U atletici Blanka Vlašić je osvojila srebro u skoku u vis, a srebro je osvojio i Filip Ude u gimnastici i to konju s hvataljkama. U streljaštvu broncu je osvojila Snježana Pejčić (zračna puška 10 m), a u taekwondou osvojene su dvije brončane medalje i to Martina Zubčić i Sandra Šarić.

Sretno na ovogodišnjim Olimpijskim Igrama.

STIPAN HORNJAK

*rođen 1900. godine
u Somboru*

KATICA HORNJAK

rođena ZETOVIĆ - 1907. u Somboru

VJENČANI

1925. godine u Somboru

PAVLE MIHALJEV - Buvin

*rođen 1908. godine
u Sonti*

KATA MIHALJEV - Abelova

rođena MILOŠ - 1914. u Sonti

VJENČANI

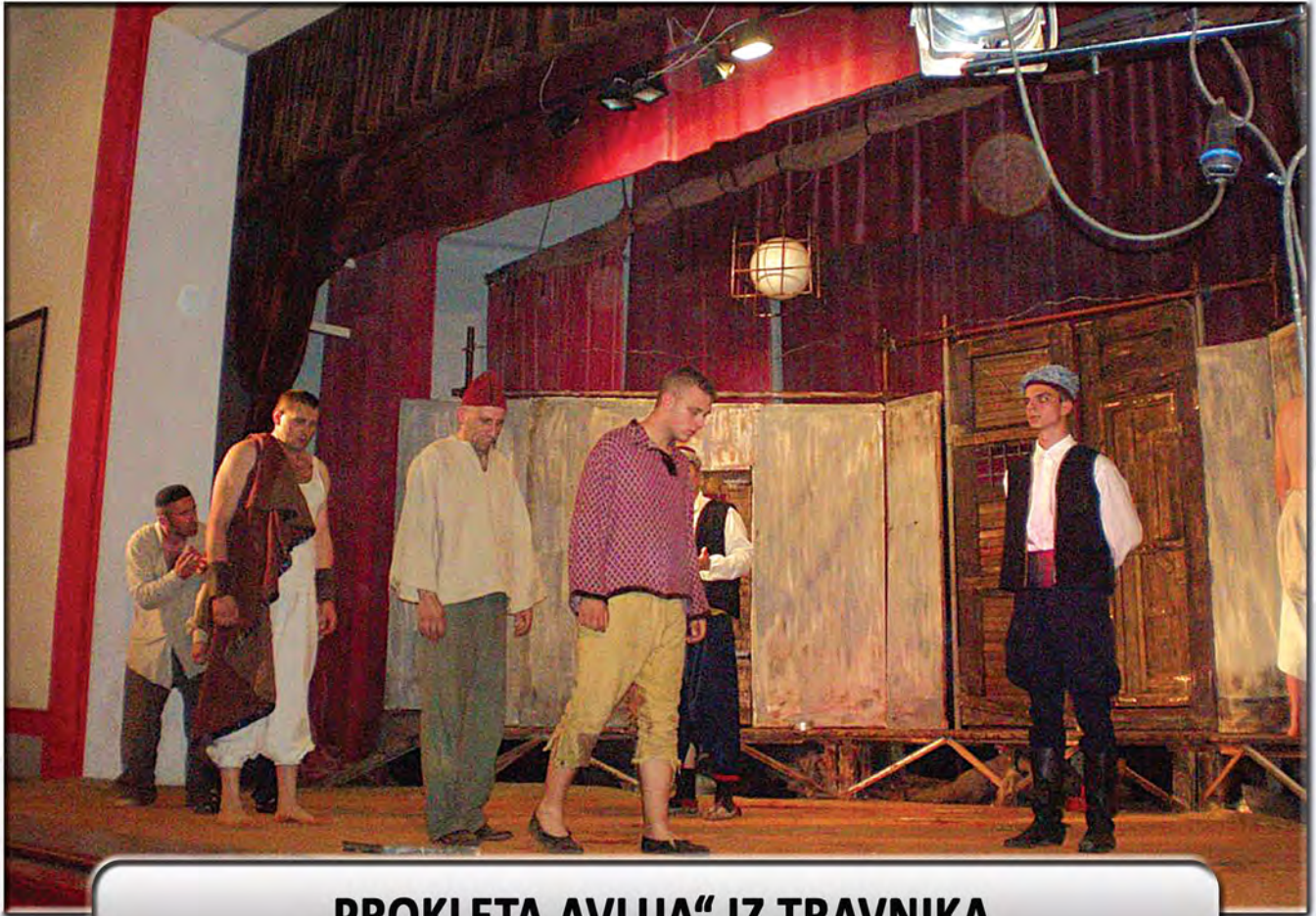
1932. godine u Sonti

O USPJEHU

Svaki poduhvat koji poduzimamo u životu - želimo da uspije. Naravno nije svaki poduhvat jednakog značaja. Razmislimo stoga malo nad ovim mislima umnih ljudi koji nam šalju poruke o važnosti uspjeha.

- Nijedan cilj nije toliko uzvišen da bi opravdao nečasna sredstva.
- Naglo se obogatiti i pritom ostati dobar je nemoguće.
- Čast i korist ne stanuju pod istim krovom.
- Prihvatanje situacije kakva jest vodi do uspjeha.
- Osoba koja ne teži ničemu sasvim će sigurno to i dobiti.
- I uspješni greše, ali nikad ne odustaju.
- Moćan je tko hoće naprijed.
- Vještine služe životu, a mudrost životom vlada.
- Ekonomija ovisi o ekonomistima onoliko koliko i vrijeme o vremenskoj prognozi.
- Život je poput basne, nije važno koliko je dug, već koliko je vrijedan.

priređio: Alojzije Firanj

„PROKLETA AVLIJA“ IZ TRAVNIKA

„SEOSKI TURIZAM“ STARI GRAD

„ĐAKOVAČKI VEZOVI“ VLADIMIR NAZOR

„ĐAKOVAČKI VEZOVI“ VLADIMIR NAZOR